

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.869/2017/5.szám

A Szegedi Ítéltábla a Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. **Bihari** Krisztinaügyvéd) által képviselt **felperes neve, felperes lakcíme** szám alatti állandó lakos felperes által - a Dr. Bohács Zsoltügyvéd által képviselt **alperes neve alperes székhelye** szám alatti székhelyű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és törzskönyv kiadása iránti perében a Kecskeméti Törvényszék 2017. június 29. napján kelt 15.P.20.425/2017/8. számú ítélete ellen a felperes által 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **megváltoztatja** és megállapítja, hogy az alperes **Üsz. száma.** számú üzletszabályzatának IV/7. pontja, és a számú kölcsönszerződés biztosítására kötött opciós szerződés 7. pontjának következő rendelkezése: „bármely esedékességi időpontban az esedékességet követő 15 napon belül - akár részben, vagy egészben - nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének" kitétele érvénytelen, valamint kötelezi alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek a ... forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvét.

Mellőzi a felperest alperes javára fizetendő perköltségre vonatkozó rendelkezést.

Kötelezi alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 48.000,- (Negyvennyolcezer) Ft elsőfokú eljárási költséget.

Kötelezi alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg felperesnek 60.000,- (Hatvanezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

Az ítéltábla az alábbi tényállást állapította meg.

A felperes, mint kölcsönbevevő és az alperes, mint hitelező között ..., számú egyedi kölcsönszerződés jött létre 2006. szeptember 29. napján a Ford Focus típusú ... frsz.-ú személyi gépkocsi adásvételének finanszírozása céljából. Az egyedi kölcsönszerződés szerint a kölcsön összege 3.024.810,- Ft volt, a törlesztő részletek száma 120, egy havi törlesztő részlet összege 32.457,- Ft. A mértékadó devizanem CHF-ben, míg a THM 7,15 %-ban került megállapításra. A felperesi kölcsönbevevő a szerződés aláírásával kijelentette, hogy az egyedi kölcsönszerződésben, az annak hátoldalán lévő üzletszabályzatban (**Üsz. száma.**) foglaltakat megismerte, megértette, azokat jelen nyilatkozat aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el.

Az egyedi kölcsönszerződéssel egyidejűleg a felek adásvételi szerződést és opciós szerződést is kötöttek.

Az opciós szerződés 4. pontja szerint a hitelező a vételi jogot a jelen szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a

kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. A 7. pont szerint a hitelező az e megállapodás szerint alapított vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a kölcsönbevevő a jelen megállapodás 1. pontjában hivatkozott kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban - az esedékességet követő 15 napon belül - akár részben vagy egészben - nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá a szerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül.

A kölcsönszerződés részét képező alperesi gépjármű hitelezési tevékenységre vonatkozó **Üsz. száma.** számú üzletszabályzat (Üsz1.). IV/7. pontja szerint, amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyedi kölcsönszerződés futamidejénél hosszabb, úgy kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására az eredeti feltételekkel egyező tartalommal vételi jogot engedni, aminek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap. A IV/9. pont szerint pedig, amelynek a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni. A VI/3. pont rendelkezése szerint amennyiben a törzskönyv bármely oknál fogva a kölcsönbevevő birtokába kerül, köteles azt haladéktalanul a hitelező részére értékküldeményként továbbítani.

Az Üsz1-et a **Üsz2.** számú üzletszabályzat váltotta fel (Üsz2.), amelynek V/6. pontja szerint a hitelező javára az eszközből vásárolt gépjárműre - a felek között létrejött opciós szerződéssel - alapított opciós jog ún. „zárt opció”: azaz a hitelező opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt. Az IV/7. pont szerint amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.

Az alperes 2015. április 27. napján kelt elszámoló levelével a felperessel a 2014. évi XL. törvény szerint elszámolt.

Az alperes 2015. július 29. napján kelt és a felperes által 2015. augusztus 5. napján átvett figyelmeztető levelében felszólította 150.297,- Ft lejárt tartozás megfizetésére azzal, amennyiben fizetési kötelezettségének legkésőbb 2015. augusztus 17. napjáig nem tesz eleget, akkor a szerződés rendelkezéseire figyelemmel az azonnali hatályú felmondás feltételei bekövetkeznek.

Az alperes 2015. szeptember 7. napján kelt levelével az alperessel kötött kölcsönszerződést 2015. szeptember 30. napjára felmondta arra hivatkozással, hogy többszöri fizetési felszólítás ellenére a felperes a szerződésből eredő lejárt fizetési kötelezettségét nem teljesítette. A szerződés megszűnésének napjával esedékessé váló tartozás összegét 1.154.539,- Ft-ban jelölte meg és egyúttal bejelentette, hogy opciós jogát gyakorolja. Közölte, hogy az opciós jog gyakorlása következtében a kölcsönből finanszírozott gépjárműre az adásvételi szerződés létrejött, melyre tekintettel felperes köteles a gépjárművet a részére haladéktalanul birtokba adni.

A felperes keresetében kérte az opciós szerződés 4., az Üsz. IV/7. pontja érvénytelenségének megállapítását jogszabályba ütközés, míg az opciós szerződés 7. pontjának érvénytelenségét tisztességtelenség jogcímén megállapítani. Kérte továbbá az alperes kötelezését a perbeli gépjármű törzskönyvének kiadására.

Az opciós szerződés 4. pontja a Ptk. 374. § (2) bekezdésébe ütközik, mert kógens jogszabály megkerülését célozza, az öt évre szóló opciós szerződést az alperes valójában meghosszabbítja úgy, hogy addig élhet opciós jogával, amíg az adós tartozása felé fennáll.

Az opciós szerződés 7. pontjában rögzített szerződéses rendelkezés, mely szerint „bármely esedékességi időpontban” szinte „bármikor élhet” vételi jogával alperes ha akár részben, vagy egészben nem tesz eleget az adós valamennyi fizetési kötelezettségének, a rendelkezés túl általános,

és kis összegű fizetési kötelezettség elmaradása esetén is lehetővé teszi alperesnek, hogy éljen vételi jogával. Ez a rendelkezés a 93/13EGK irányelv 3. cikk rendelkezései szerint jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára, sérti a jóhiszeműség követelményét, ezért az a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése alapján tisztességtelen.

Az Üsz. IV/7. pontja - hasonlóan az opciós szerződés 4. pontjához - jogszabályba ütközik és a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis. A törzskönyv kiadására vonatkozó kereseti kérelmét azzal indokolta, hogy a kieső szerződéses pontokra az alperes jogokat nem alapíthat, ezért nincs jogcíme a perbeli gépjármű törzskönyvének birtokban tartásához. Hangsúlyozta, hogy a törzskönyv az opciós jogot biztosítja és öt év elteltével ezen szerződési feltételek alapján az alperes azt már nem tarthatja vissza.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés létrejöttékor opciós szerződéssel vételi jogot alapítottak a javára és a szerződés 6. pontjában foglaltak szerint a vételi jog biztosítására elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki a Ptk. 114. § (2) bekezdése alapján. Az opciós szerződés 3. pontja szerint a kölcsönbevevőnek a hitelezővel szemben fennálló kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettsége biztosítására - beleértve a fizetési kötelezettség késedelmes teljesítése miatt felszámított késedelmi kamatot, az esetlegesen felmerülő végrehajtási költségeket is - alapítottak vételi jogot. Utalt arra, hogy az 5 évnél hosszabb idejig tartó szerződés esetében az opciós jogra vonatkozó kikötés megfogalmazható jogszerűen ún. zárt opcióként, akként, hogy a jogosult az adott esetben csak a szerződés azonnali hatályú felmondásától számított meghatározott időn belül élhet vételi jogával (BDT2000.264.). Az Üsz. V/6. pontjában foglaltak szerint zárt opció került kikötésre a javára, az egyértelműen rögzíti ugyanis, hogy opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt. Ezért a szerződésben rögzített 5 éves időtartam a szerződésben kikötött feltételtől számít, melyet az opciós szerződés 7. pontja tartalmaz. 2015. július 29. napján küldött figyelmeztető levelet felperesnek, majd a kölcsönszerződést 2015. szeptember 7. napján szeptember 30. napjára felmondta, és egyúttal vételi jogát gyakorolta. A vételi jog gyakorlásával kötelmi igénye keletkezett a gépjármű birtokbavételére, melynek felperes nem tett eleget.

Hivatkozott arra is, hogy az Üsz. IV/9. pontja, illetőleg a helyébe lépő **Üsz2..** számú Üsz. V/7. pontja is akként rendelkezik, hogy csak abban az esetben köteles a gépjármű törzskönyvét kiadni, ha a kölcsönbevevő valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette. Az Üsz. helyes értelmezése alapján akkor köteles kiadni a törzskönyvet, ha a felperes teljesítette a szerződésből eredő kötelezettségeit és egyben jogosult mindaddig magánál tartani, míg felperes szerződéses kötelezettségének teljesítése nem következik be.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a peres felek fogyasztói kölcsönszerződést kötöttek, valamint az ahhoz kapcsolódó Üsz. a 2009. évi XIII. és 2009. évi CL. törvény alapján módosításra került, amely azonban nem érintette a korábbi Üsz. szabályozását a törzskönyv kiadására vonatkozóan. Ebből következően a kölcsönbevevő felperes a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettsége teljesítése után tarthatott igényt a törzskönyv kiadására. Az Üsz. ezen rendelkezése összhangban áll a közigazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII.28.) Korm.rendelet (R.) 100. § (3) és (4) bekezdésével. Megállapította továbbá azt is, hogy az alperes törzskönyv birtokban tartási jogosultsága a kölcsönszerződésből ered, az annak elválaszthatatlan részét képező Üsz. IV/9. pontjából.

A kölcsönszerződés létrejöttékor a felek a Ptk. 200. § (1), valamint 112. § (1) bekezdésére figyelemmel opciós szerződéssel vételi jogot alapítottak az alperes javára a szerződés 6. pontjában

foglaltak szerint és a vételi jog biztosítására a vételi joggal terhelt gépjármű tekintetében elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki a Ptk. 114. § (2) bekezdése alapján.

A vételi jogra vonatkozó kikötés nem ütközik jogszabályba és nem tisztességtelen figyelemmel a BDT2000.264. számú eseti döntésében írtakra, mely szerint 5 évnél hosszabb ideig tartó szerződés esetén - amilyen a jelen perbeli fogyasztói kölcsönszerződés - az opciós jogra vonatkozó kikötés megfogalmazható jogszerűen zárt opcióként oly módon, hogy a jogosult adott esetben csak a szerződés azonnali hatályú felmondásától számított meghatározott időn belül élhet vételi jogával.

Az Üsz. V/6. pontja szerint zárt opció került kikötésre az alperes javára, mely szerint opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától függően gyakorolhatja. Ez azt jelentette, hogy a hitelező abban az esetben élhetett ezen jogával, ha a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban - az azt követő 15 napon belül - akár részben vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá, ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül. A szerződés által meghatározott feltételt az opciós szerződés 7. pontja jogszerűen tartalmazza, melyből következően a felperes a törzskönyv kiadására és az ahhoz kapcsolódó bejegyzések törlésére kizárólag a teljes vételár kiegyenlítése után tarthat igényt. A felperes nem tett eleget a kölcsönszerződésben foglalt fizetési kötelezettségének, ezért alperesnek kötelmi igénye keletkezett a gépkocsi birtokbavételére, a felperes ennek folytán köteles azt alperes birtokába adni az opciós szerződés és az Üsz. VII/10. pontja alapján. Az alperes opciós joga a Ptk. 375. §-a szerint a felmondólevél közlésével (2015. július 29.) nyílt meg.

Fentiekre tekintettel azt állapította meg, hogy az egyedi kölcsönszerződés az Üsz., valamint az opciós szerződés együttes értelmezése nem jelent tisztességtelen kikötést, egyoldalú előnyt az alperes számára és az opciós szerződés felperes által támadott rendelkezései nem eredményezik a szerződés részleges érvénytelenségét sem.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést és annak akként történő megváltoztatását kérte, hogy az ítéletábla az Üsz. IV/7. pontja és az opciós szerződés 7. pontja idézett részének érvénytelenségét állapítsa meg, valamint kötelezze alperest a perbeli gépjármű törzskönyvének kiadására.

Hangsúlyozta, az alperes vételi joga 2011. szeptember 29. napján megszűnt, ezért 9 évvel a szerződés felmondását követően nem szerezheti meg a gépjármű tulajdonjogát, erre irányuló kereset, viszontkereset nem is került előterjesztésre, ezért az elsőfokú bíróság a Pp. 213. §-ára figyelemmel a kereseti kérelmen túlterjeszkedett, amikor megállapította, hogy az alperesnek kötelmi igénye keletkezett a gépjármű birtokbavételére.

Az alperes önálló biztosítéki jellegű opciós joga az ügyletkötést követő 5 év elteltével megszűnt, így annak meghosszabbítására, az opciós jog gyakorlására nyitvaálló határidő kezdetére vonatkozó rendelkezések semmisek. Téves és jogellenes az megállapítás, hogy az 5 éves opciós határidőre vonatkozó kikötés megfogalmazó zárt opcióként oly módon, hogy a jogosult a szerződés azonnali hatályú felmondásától számított meghatározott időn belül élhet vételi jogával.

Téves az a megállapítás is, hogy a törzskönyvet a gépjármű tulajdonosa pénzügyi követelés fejében helyezte letétbe. Semmilyen letéti megállapodást nem kötött alperessel. Az Üsz. IV/9. pontjából sem önállóan, sem a szerződés más rendelkezéseivel való együttértelmezésből nem következik, hogy alperes javára vételi jog és annak biztosítására elidegenítési és terhelési tilalom kerüljön bejegyzésre. E szabályok együttes értelmezéséből következik, hogy csak az opció, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom kikényszeríthetősége érdekében került a törzskönyv az alperes birtokába. A kikötés szoros kapcsolatban áll az opciós jog és az elidegenítési és terhelési tilalom biztosításával, másrészt megfogalmazásából is kitűnően járulékos jog, azaz jogi sorsa osztja az elsődleges biztosíték jogi sorsát.

Nem teremt jogalapot a törzskönyv birtoklására a Ptk. 193. § (1) bekezdése sem. Az opciós jog megszűnése és az adásvételi szerződés érvénytelenségére tekintettel alperesnek nincs érvényes

jogcíme a törzskönyv birtokban tartására. Erre irányuló szerződéses kikötés hiányában a törzskönyv kiadását alperes nem tagadhatja meg azon az alapon, hogy a kölcsönszerződésből folyó kikötések teljeskörűen nem kerültek kielégítésre, ez nem a birtoklással kapcsolatban a hitelezőt megillető igények körébe tartozik.

Az opciós szerződés 7. pontja alapján az alperes bármely csekély összegű tartozás miatt is élhet opciós jogával, amely tisztességtelen a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján, mert és az alperes javára megváltoztatja a szerződéses egyensúlyt.

Az Üsz. IV/7. pontja jogszabálysértő, mert az opciós jogot meghosszabbítja, így az a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

Fenntartotta az elsőfokú eljárásban a kereseti kérelemre előterjesztett ellenkérelmében előadottakat.

Így hivatkozott arra, a jogszabály nem tiltja, hogy a tulajdonos a vagyontárgyat úgy kösse le biztosítékként, hogy feltételtől függő vételi jog engedésével a későbbi fizetés elmaradása esetére a dolog tulajdonjogának megszerzését a hitelező számára lehetővé tegye. A vételi jog feltételhez kötött gyakorlása azt jelenti, hogy a vételi jogról szóló szerződés megkötésekor a vételi szándéknak nem kellett fennállnia, a biztosított jog alapján a vételi szándékot az egyoldalú nyilatkozat megtételével nyilvánította ki. A kölcsönszerződés létrejöttékor opciós szerződéssel vételi jogot alapítottak a javára és a szerződés 6. pontja szerint a vételi jog biztosítására vételi joggal terhelt gépjármű tekintetében elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki. A Ptk. biztosítja számára a tulajdonosi jogok korlátozását a felek által kötött opciós szerződésben foglaltak alapján.

Az opciós szerződésben rögzítették, vételi jogot alapítanak javára a kölcsönbevevő kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségének elsődleges biztosítására, melyet kizárólagos feltételként támasztott a kölcsönszerződés megkötéséhez.

A kikötött opciós jog ún. zárt opció, figyelemmel az Üsz2. V/6. pontjában foglaltakra.

Az opciós szerződésben rögzítésre került, hogy a hitelező vételi jogát akkor gyakorolhatja, ha a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban az esedékességet követő 15 napon belül akár részben vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá, ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül (opciós szerződés 7. pontja). Felszólítására a felperes fizetési kötelezettségének nem tett eleget a megszabott határidőn belül, ezért a kölcsönszerződést felmondta és abban egyúttal vételi jogán gyakorolta. A vételi jog gyakorlásával kötelmi igénye keletkezett a gépjármű birtokba vételére, melyet felperes nem teljesített.

Az Üsz. IV/9. pontja helyébe lépő **Üsz2.** számú üzletszabályzat V/7. pontja is akként rendelkezik, csak abban az esetben köteles a gépjármű törzskönyvét kiadni, ha a kölcsönbevevő valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette. Egyértelmű, hogy bár az ő kötelezettségeként van megfogalmazva a hivatkozott Üsz. rendelkezés, az egyben jogosultságot jelent arra vonatkozóan, amíg a szerződésből eredő tartozása áll fenn a felperesnek, az alperes jogosult a gépjármű törzskönyvét visszatartani.

A törzskönyv birtokban tartásának a kölcsönszerződéshez kapcsolódó biztosítéki jellegét támasztja alá az Üsz. VI/1., VI/2. és VI/3. pontja is.

Részletesen hivatkozott továbbá eseti bírósági döntésekre.

A fellebbezés **alapos.**

A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének az opciós szerződés 7. és az Üsz1. IV/7. pontjára, valamint a perbeli gépjármű törzskönyvének kiadásával kapcsolatos érdemi döntését sérelmezte, az opciós szerződés 4. pontjára vonatkozó döntésével szemben jogorvoslattal nem élt.

Ezért az ítéletábra a fellebbezés korlátaira figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel érintett rendelkezéseit bírálhatta felül.

A felperes és az alperes között devizaalapú fogyasztási kölcsönszerződés jött létre.

A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 207. §-a, 210. § (3) és (4) bekezdése alapján a perrel érintett kölcsönszerződés részét képező Üsz1. XII/1. pontja teszi lehetővé az Üsz. módosítását az alperes számára azzal, hogy annak hatályba lépése előtt legalább 15 nappal ajánlott levélben azt meg kell küldenie a kölcsönbevevő részére. A Szegedi Törvényszék előtt 13.P.21.224/2012. szám alatt közérdekű per volt folyamatban, amelynek tárgya az Üsz1. volt, és annak eredményeként - egyebek mellett - az Üsz1. XII/1. pontja érvénytelen, azaz a szerződés nem teszi lehetővé az Üsz. módosítását. Ettől függetlenül előfordulhat olyan körülmény, jogszabályváltozás, közérdekű perben hozott döntés, ami a módosítást szükségessé teszi. Ezért vizsgálni kellett, hogy az Üsz1. módosítására milyen okból került sor, illetve az tartalmaz-e a felperesi fogyasztó számára hátrányos rendelkezéseket.

Az Üsz1. helyébe lépő Üsz2. preambuluma 1. pontjában rögzítette a 2009. augusztus 1. napjával végrehajtott Üsz. módosítás okát, azt, hogy a 2009. évi XIII. törvény 2009. augusztus 1. napjával módosította a Hpt. kölcsönszerződések és pénzügyi lízingszerződések kamat, díj és költségek módosításra vonatkozó rendelkezéseit. Az Üsz. módosításával ezen törvényi feltételeknek kívánt alperes megfelelni külön II. fejezet beiktatásával, valamint a kamatváltozás II. és III. helyett árfolyamváltozás I. és II. vezetett be, annak tartalma megváltoztatása nélkül, illetve deklarálta, hogy az ügyfélre hátrányos módosítást nem eszközölt. Az Üsz2. V/6. pontjával kapcsolatban azonban megállapítható, hogy az Üsz1. zárt opcióra vonatkozó rendelkezést nem tartalmazott és ilyen rendelkezés az opciós szerződésben sincs. A zárt opció kikötése az Üsz2. ezen rendelkezése hátrányos felperesre, mint fogyasztóra nézve, mert az opciós szerződés megkötésétől számítva, akár öt éven túlra is meghosszabbodhat az opciós jog kikötése, így az nem vált a szerződés részévé.

Az Üsz1. IV/7. pontja pedig az ítéletábra álláspontja szerint alkalmas arra, hogy az opciós jog öt éven túl is meghosszabbításra kerüljön, ezért e feltétel érvénytelensége állapítható meg a Ptk. 200. §, mint jogszabályba ütközés címén figyelemmel a Ptk. 375. § (4) és Ptk. 374. § (2) bekezdésében írtakra.

Az opciós szerződés 7. pontja, pedig mint a felek által egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel általános szerződési feltételnek minősül. E szerződéses pont érvénytelenségével kapcsolatban alkalmazandó a Ptk. 209. § (1) bekezdése, valamint a 2/2011. (XII.12.) PK vélemény 3. pontja. E szerződéses pont lehetőséget ad alperesnek arra, hogy opciós jogát gyakorolja abban az esetben, ha a felperes bármely fizetési kötelezettségének akár részben vagy egészben nem tesz eleget, az esedékességi időpontot követő 15 napon belül. Ez azt jelenti, hogy a kölcsönszerződés felmondása nélkül is lehetősége van az alperesnek az opciós jog gyakorlására akár csekély összegű felperesi tartozás esetén is. Az opciós jog a gépjármű tekintetében biztosítéki célból került kikötésre, a biztosíték érvényesítésére, azaz az opciós jog gyakorlására vonatkozó joga az alperesnek akkor is megnyílik, ha a felperesnek csekély összegű tartozása áll fenn. Ez azt jelenti, hogy csekély összegű és rövid ideig fennálló felperesi tartozás esetén is a finanszírozott gépjármű tulajdonjogát az alperes megszerezheti és akár a szerződés felmondása nélkül is a biztosítéki okot érvényesítheti. A Ptk. 209. § (3) bekezdése alapján a 18/1999. (II.05.) Korm.rendelet (Kr.) 1. § (1) bekezdése alapján a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül különösen az a szerződési feltétel, amely a szerződés valamely feltételének értelmezésére a fogyasztóval szerződő felet egyoldalúan feljogosítja. A többéves futamidejű, hosszú távú jogviszony során bármikor adódhat olyan körülmény, fogyasztónak fel nem róható hátrányos változást, ami a fogyasztó számára átmenetileg fizetési nehézséget eredményez. Amennyiben ilyen helyzetben egyetlen fizetési kötelezettségét akár részben elmulasztja, vagy késedelmesen teljesíti, az lehetőséget ad az alperesnek arra, hogy a

finanszírozott gépjármű tulajdonjogát megszerezze, ami a fogyasztó számára súlyos hátrányt jelent, aminek alkalmazását az alperes érdekeinek védelme sem indokolja.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésben támadott Üsz1. IV/7., valamint az opciós szerződés 7. pontja - az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően - érvénytelen.

Az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésében a felperes kérte a törzskönyv kiadására irányuló kérelmét elutasító rendelkezés megváltoztatását és az alperes kötelezését a perbeli gépjármű törzskönyvének kiadására.

Az elsőfokú iratokból megállapíthatóan a peres felek a kölcsönszerződés biztosítására opciós szerződést kötöttek az alperes által finanszírozott gépjárműre, mely szerződés 4. pontjában rögzítették az opciós jog gyakorlásának időpontját, amely az Üsz2. V/6. pontjában foglaltakkal ellentétes. A Ptk. 205/C. § alapján az opciós szerződésben szereplő feltétel vált a szerződés részévé, ennél fogva a felek által kikötött opciós jog nem zárt opció, emiatt az opciós jog gyakorlására az alperesnek az opciós szerződés megkötésétől számított öt évig volt lehetősége. Az is kétségtelenül megállapítható, hogy az opciós szerződés megkötésétől (2006. szeptember 29.) öt év telt el anélkül, hogy az alperesi hitelező opciós jogát gyakorolta volna, ezért az opciós szerződés megszűnt, mert az alperes 2015. szeptember 7. napján kelt levelével - tehát az öt éves opciós jog gyakorlására rendelkezésre álló időn túl - mondta fel a kölcsönszerződést és gyakorolta egyúttal opciós jogát.

Mindezekből kiindulva az ítéletábrának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a törzskönyv birtokban tartása a vételi joghoz kapcsolódó járulékos vagy a kölcsönszerződés atipikus biztosítékának tekinthető-e.

A Ptk. 200. § (1) bekezdésében megfogalmazott szerződési szabadság elvéből következően - ilyen tartalmú jogszabályi tiltás hiányában - nincs akadálya annak, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként a felek kikössék a törzskönyv birtoklásának jogát mindaddig, amíg a kölcsönbe vevő a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesíti maradéktalanul. Perbeli esetben azonban a felek ilyen tartalmú megállapodást nem kötöttek. Az opciós szerződés 4. pontjának helyes értelmezése szerint a felek a vételi jog - és nem a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettség - biztosítására kötötték ki az alperes javára az elidegenítési és terhelési tilalmat, a vételi jog tárgyát képező perbeli gépjárműre. Az ÜSZ. VI/1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy a kölcsönbe vevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.

Ezen szerződési feltétel szövegezése és annak nyelvtani értelmezése is azt támasztja alá, hogy a peres felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság, amely járulékos jellegére figyelemmel az opciós jog megszűnésével együtt szűnik meg.

Az ÜSZ1. IV/9. pontja - amellyel egyező szövegű az ÜSZ2. V/7. pontja - az opciós szerződés 4. pontjával együttesen értelmezve csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbe vevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet és a korlátozó rendelkezések törléséhez szükséges jognyilatkozatot. Ez nem jelenti egyúttal azt is, hogy az alperesi hitelező akkor is jogosult lenne magánál tartani a törzskönyvet, vagy megtagadni az elidegenítési és terhelési tilalom törléséhez szükséges nyilatkozatot, ha az e jogosultságok alapjául szolgáló opciós joga megszűnt.

A Ptk. 207. § (1) és (2) bekezdése szerint ugyanis a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Ha pedig az általános szerződési feltétel, illetve fogyasztói szerződés tartalma e szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. A jogalkotó a Ptk. fenti rendelkezésével a pontatlan vagy bizonytalan megfogalmazás kockázatát arra a félre terhelte, aki annak megfogalmazásáért felelős. Ebből következően, ha az alperesnek az ÜSZ1. IV/9. pontjában írt szerződési kikötéssel az volt a célja, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként mindaddig magánál tarthassa a kölcsönből finanszírozott gépjármű törzskönyvét, amíg az adós valamennyi fizetési kötelezettségének eleget nem tesz, ezt a szándékát egyértelműen félreérthetetlenül így kellett volna megfogalmaznia. Az érintett kikötésnek azonban annak tényleges megszővegezése alapján csak kiterjesztő értelmezéssel tulajdonítható az alperes által hivatkozottak szerinti tartalom, a kiterjesztő értelmezést viszont a Ptk. 207. § (4) bekezdése kifejezetten tiltja. Mindezt figyelembe véve az ÜSZ. IV/9. pontja csupán azon esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásából az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne azt magánál tartani, ha e jogosultság alapjául szolgáló opciós joga megszűnt (Kúria Gfv.VII.30.049/2016., BH2017/13., BH2017/63., BH2017/95. számú eseti döntései).

Tehát a törzskönyv az opciós jog kikényszerítése érdekében került az alperes birtokába, az opciós jog megszűnésére tekintettel a törzskönyv birtokban tartásának joga is megszűnt, ezért azt az alperes köteles a felperesnek kiadni. Ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy az alperes a felperessel kötött kölcsönszerződést a felperes fizetési késedelme miatt felmondta, mert az 5 év eltelte miatt már opciós joga nincs.

Az alperes jelen perben is érintett üzletszabályzatával kapcsolatban a Kúria korábban már több eseti döntést hozott, melyek egyezően a vételi joghoz, valamint az elidegenítési és terhelési tilalomhoz kapcsolódó járulékos biztosítéknak minősítették a törzskönyv visszatartási jogot. A Kúria egyik döntésében sem minősítette úgy az alperesi üzletszabályzatot, hogy a régi Ptk. 205. § (1) bekezdés szerinti, konszenzuson alapuló megállapodás létrejött volna egy atipikus biztosítékadásra vonatkozóan. Ezt az álláspontját a Kúria legutóbb a Pfv.VI.20.558/2016/5. számú ítéletében ismételtelen kifejtette, utalva még a Pfv.I.21.202/2015/4., valamint Gfv.VII.30.031/2016/7. szám alatti ítéletekre is. Az alperes hivatkozásával ellentétben tehát a több, egyező precedens értékű eseti döntéssel szembemenő, egyedi üzletszabályzat értelmezésre az ítélőtábla nem látott lehetőséget. A BH2017/13. szám alatt közzétett eseti döntés tehát nem egyedi, hanem a Kúria több döntésében is megjelenő következetes, jogi álláspontot tartalmaz, így továbbra is az irányadó bírói jogértelmezést tükrözi, az alperes perbeli hatályos üzletszabályzata és a blanketta opciós szerződés visszatérően vitatott érvényességű, és értelmezésű pontjai tekintetében.

A fentiek alapján az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

A megváltoztatás eredményeként az ítélőtábla mellőzte az elsőfokú ítélet szerint a felperest az alperes javára perköltség fizetésére vonatkozó rendelkezést és a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a nagyobbbrészt pernyertes felperes elsőfokú költségeinek megfizetésére az alperest kötelezte. A megállapított perköltség összege a felperes által lerótt elsőfokú eljárási illeték és a pernyertesség arányához igazodóan megállapított a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (Ür.) 3. §-a szerinti ügyvédi költségből áll (27.000,- Ft + 21.000,- Ft).

A másodfokú eljárásban nyertes felperes költségeinek megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles, amely a 48.000,- Ft fellebbezési eljárási illetékből és az Ür. szerint megállapított 12.000,- Ft ügyvédi munkadíjából áll.

Szeged, 2018. február 8.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.
a tanács elnöke

Dr. Béri András s.k.
előadó bíró

Dr. Dobler László s.k.
táblabíró